

Jernbanen i mit nærområde

Et område bærer præg af de levn, som fortiden har efterladt. Det gælder også tidligere jernbanestrækninger. I perioden fra anden halvdel af 1800-tallet og frem til ca. 1930, blev jernbanen udbredt i Danmark. Mange steder bruges banen stadig, og de steder, hvor banen er nedlagt, kan vi stadig finde spor efter den. Bare vi ved, hvad vi skal se efter. Jernbanen var i den periode den eneste mulighed for at fragte varer i større mængder og passagerer over land helt indtil 1950-60, hvor lastbiler, private biler og busser var blevet almindelige. Men selv herefter fragtede man stadig meget gods og mange passagerer med jernbane. Jernbanen er derfor et tegn på industri og menneskers muligheder for at flytte sig, enten dagligt eller lejlighedsvis på rejse.

I denne opgave skal I gå på opdagelse i jeres nærområde efter spor af tidligere eller nuværende jernbaner. I kender sikkert allerede navnet på den nærmeste station og i hvilken by, den findes.

Opgave 1

- I skal på en computer finde historiskatlas.dk
- Sitet starter på Standardkort 2016. Det er et nutidskort.
- I skal klikke på det gule kort-ikon og finde Lavantkort 1901-45 i rullemenuen. (Fordi det dækker den periode, hvor jernbaner er mest udbredt i Danmark)
- Find jeres lokalområde og se efter jernbanespor. De ligner stiplede linjer og strækker sig langt i lige linjer eller bløde buer.
- Klik på firkant-ikonet i kortets lupfunktion; nu deles kortet af en gul streg, I kan flytte med. Nu kan I trække det historiske kort ind over nutidskortet, og I opdager, at veje og jernbaner nogle steder har samme forløb som i dag, og andre steder er de nedlagte, eller har et andet forløb end tidligere.
- Brug tid på at zoome og finde ud af, hvad der har ligget i tilknytning til jernbanen i jeres by eller område.

Begrebet stationsby opstår sammen med jernbanens udbredelse, og nogle steder opstår der ligefrem en ny by omkring stationen. De typiske tegn på en stationsby er selvfølgelig en station, et trinbræt (der er et meget lille af- og påstigningssted), et mejeri, en fabrik, et fabriksområde, en havn med havnespor, en smedje, en købmand, et teglværk eller et slagteri.

Opgave 2

- Vælg nu en lokalitet eller en bygning ud fra, hvad I har fundet på kortet.
- I skal nu ud at finde stedet i virkeligheden. Det kunne være et mejeri eller en havnebane.
- Ligger det der stadig? Hvilken funktion har stedet i dag?
- Hvilke tegn er der på, der har været eller stadig er, jernbanespor i området? Hvordan bærer terrænet præg af det?
- Tag billeder til en kort præsentation af jeres valgte bygning eller lokalitet.
- Søg selv på gamle billeder af bygningen eller lokaliteten. Der dukker helt sikkert noget brugbart op. Sæt det ind i præsentationen, så man kan se FØR og NU.
- I kan også bruge jernbanekilder.dk – det kræver lidt mere af søgningen, men her gemmer sig gode billeder.

God fornøjelse

Gelsted Station, 1925

Gelsted Station, 1935

Gelsted Station, Nutid